

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatus De Conscientia, De Peccatis, De Legibus, De Fide, Spe,
Et Charitate

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

1 Quid in hac re à Pontificibus, & ab inquisitoribus statutum sit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76540](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76540)

malitia; tam si sic ita rusticus, vt non tam ex malitia, quam ex aliquali ignorantia processisse videatur. Et ita vidi quendam adolecentem simplicem, qui annuū reclusionem in monasterium, & pena pecuniaria damnatus fuit, eo quod fingens se sacerdotem, alterius confessionem excepit, vt postea illum irriteret.

§. X.

De transmittentibus arma, equos, bellicaque tormenta hostibus nostrae religionis.

Inquisitoribus Hispania hoc crimen committentes subiciuntur, & poenis arbitrariae puniuntur.

Inquisitores Hispani de hoc crimine cognoscunt ob suspitionem haereticis. Videatur enim sic delinquentes fautores haereticorum esse; & ita in carceribus secretis recluduntur, dum eorum causa agitur. Illa conclusa, simul cum ordinario (quod semper intelligitur) pronuntiat sententia, quae regulariter in tribunali tantum pronuntiat, & non in actu publico nisi in aliquo casu graui, & extraordinario. Huius autem poena est; si viuis persona est, fustibus caedi sine minus exilio, & pecunia; in ea quantitate, quae equi, armaeque valebant, & insuper omnia illa confiscantur, quod si iam fuerint transmissa, poena pecuniaria duplicatur. Et scio quendam religiosum ob hoc crimen ex consilio supremi Senatus condemnatum fuisse in sexcentis scutis, & in annua in suo conuentu reclusionem, & suspensionem incrementi ab officio; quam condemnationem adimpleuit, & pecuniam ex reditu sibi obuenturo duobus annis soluit. Antiquitus abutabant de leui, modo non est in vfu.

DISPUTATIO IX.

De Confessario ad Venerem incitante.

LACVIT pro complemento huius tractatus aliquando latius examinare, qua ratione Inquisitores de hoc crimine cognoscant, & quando alij reueantur sic delinquentes Inquisitoribus denunciare, & quibus poenis delinquentes affici debeant.

P V N C T V M I.

Quid in hac re à summis Pontificibus, & ab Inquisitoribus statutum sit.

1. Quid statuerit Pius IV.
2. Quid Clemens VIII.
3. Quid Gregorius XV.
4. Solicitudinis ad Venerem, non ad alia crimina in suprascriptis decretis cauetur.
5. In Bulla Pij IV. & Clementis VIII. sola sollicitudo mulieris cauetur. At in Bulla Gregorij cuiusque persona, siue facina sine vni.
6. Ex decreto Pij IV. & Clementis VIII. solus Confessarius & in confessione delinquens vni puniendus. At ex Gregorij decreto si ante, vel post confessionem immediate delinquat.
7. In decreto Pij IV. & Clementis VIII. nulla poenitentis imponitur obligatio denunciandi, praeter eam, quo iure inest. Sacra ex decreto Gregorij.
8. In Bulla Pij IV. & Clementis VIII. committitur haec cognitio priuatiue Inquisitoribus. At in Bulla Gregorij etiam ordinariis.
9. Bulla Gregorij in Hispaniarum regni non videtur recepta.
10. Inquisitores quid circa hoc crimine in suis edictis praecipiant.
11. Colligitur stricta obligatio in poenitente denunciandi Confessarium, & quam grauis crimen hoc sit.

Paramus de origine inquisitionis l. 3. q. 10. in fin. Cortolanus de casibus referuatis. part. 1. sect. 2. art. 22. f. 235. Ioan. Sanc. in suis sollicitis disputationibus. disp. 11. numero 18. referunt Bullas Pij IV. & Clementis VIII. de hac re in Bulla inquam, Pij IV. quae incipit, Venerabili fratri, Archiepiscopo Hispanensi. Hispaniarum haereticarum praesentis Inquisitori generali, quaeque sunt edita, & publicata die 16. Aprilis anno 1561. Solum erantur Inquisitori generali iurisdictione cognoscendi, & puniendi per se, vel per alios a se deputatos, delinquentes sacerdotes eam saeculares, quam regulares regnorum Hispaniae, qui sacramento Poenitentiae in actu audiendi confessionem abutun-

tur; mulieres videlicet poenitentes ad actus inhonestos, dum eam audiunt confessiones, allicitando, & prouocando, seu allicere, & prouocare tentando, & procurando. Super his autem (ait Pontifex) diligenter inquiras, & iuxta facultatum tibi contra haereticos, aut de haeresi quouis modo suspectos, a Sede Apostolica concessarum continentiam & renorem procedas.

2. Clemens vero VIII. vii inferitur in decreto supremi Senatus inquisitionis edito die 3. mensis Decembris, anno Domini 1592. solum statuit Inquisitorē generalem in Hispania procedere potest aduersus quoslibet presbyteros saeculares, & regulares in sacramento Poenitentiae, seu in actu confessionis sacramentalis, sollicitantes mulieres poenitentes ad impudicitiam, seu peccata carnis, sicut & in aliis causis ad sanctissimum inquisitionis officium pertinentibus, vt haecenus fecit, etiam priuatiue, quoad superiores regularium, cuius ordinis, & congregationis, citam mendicantium existant, ipsosque regulares non eximi ab onere deferendi, seu denunciandi huiusmodi delinquentes eidem sancto Officio, quemadmodum in aliis casibus, & causis sanctae inquisitionis, in quibus alij Christi fideles de iure tenentur.

3. At Gregorius XV. die 30. Augusti, anno 1622. & sui Pontificatus anno 2. constitutionem eadem aduersus sollicitantes sacerdotēs, & primo refert, & confirmat Bullam Pij IV. nuper relata. Quae non solum in praedictis Hispaniarum regnis, sed in quibuslibet Christiani orbis partibus firmiter, & inuiolabiliter obseruari praecipit, & mandat. Secundo, ne de poena his delinquentibus imponenda, & de modo procedendi ab aliquo dubitari possit, statuit, quod omnes, & singuli sacerdotes, tam exempti, quam non exempti, qui personas, quae cumque illae sint, ad inhonestas, siue inter se, siue cum aliis quomodolibet perpetranda in actu sacramentalis confessionis, siue ante, vel post, intermediare, seu occasione, vel praetextu confessionis huiusmodi, etiam ipsa confessione non sequuta; siue extra occasionem confessionis in confessionario, aut in loco quocumque, vbi confessiones sacramentales audiuntur, seu ad confessionem audiendam electo, simulantes ibidem confessiones audire, sollicitare, vel prouocare tentauerint, aut cum eis illicito, & inhonesto sermone, siue tractatus habuerint in officio sanctae inquisitionis seuerissime puniantur. Tertio apponit modum cognoscendi de tali delicto, remitti enim eius cognitionem tam Inquisitoribus, quam locorum ordinariis, simul, vel separatim. At enim Pontifex: Omnes haereticarum prauitatis Inquisitores, & locorum ordinarios vniuersi orbis Christiani, in suis quemque diocesis, & territoris per has nostras litteras etiam priuatiue, quoad omnes alios specialiter, ac perpetuo iudices delegamus, vt super his contra praedictos simul, vel separatim in omnibus, prout in causis fidei iuxta sacrorum canonum formam, nec non officij inquisitionis constitutiones, &c. diligenter inquirant, & procedant. Quarto qui in aliquo ex huiusmodi nefariis excessibus euipales fuerint reperi pro crimini qualitate, & circumstantiis puniendi sunt, scilicet suspensione ab executione ordinis, priuatione beneficiorum, dignitatum, & officiorum quorumcumque, ac perpetuae inhabilitatis ad illa, necnon vocis actiuae, & passivae, si regulares fuerint, exilij, damnationis ad tremes, carceris perpetui; nisi si pro delicti grauitate maiores poenas meruerint, debita praecedente degradatione curiae saeculari puniendi tradantur. Quinto, datur facultas venerabilibus fratribus sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus generalibus Inquisitoribus, ne dictum tam enorme, & Ecclesiae Dei ita perniciolum remaneat ob probationem defectum impunitum, cum difficultas sit per oblationes, testibus etiam singularibus, concurrentibus, praesumptibus, indicis, & aliis adminiculis delictum probatum esse ab initio suo iudicandi, & curiae saeculari, vt dictum est, reum tradendum esse pronuntiant. Sexto mandatur omnibus Confessariis, vt illos poenitentes, quos nouerint fuisse ab aliis, vt supra, sollicitatos, moneant de obligatione denunciandi sollicitantes, seu, vt praefertur, tractantes. Inquisitoribus, seu locorum ordinariis praedictis: quod si hoc officium praetermiserint, vel poenitentes docuerint, non teneri ad denunciandum Confessarios sollicitantes, seu tractantes, vt supra, idem locorum ordinarij, & Inquisitores illos pro modo culpae punire non negligant.

4. Circa suprascripta decreta notandum est solum in illis praecaueri sollicitationem ad Venerem; non tamen ad alia crimina est grauiora sint; quia non est aequè periculum de illis, ac de sollicitatione ad Venerem.

5. Secundo aduertitur in Bulla Pij IV. & in decreto Clementis VIII. solum de sollicitatione mulieris habetur sermo. At in Bulla Gregorij XV. cuius sollicitatio praecaeatur, vt constat ex illis verbis Qui personas, quae cumque illae sint, ad inhonestas, &c.

6. Tertio nota ex decreto Pij IV. & Clementis VIII. Sacros in confessione sollicitans veniebat puniendus. At ex decreto Gregorij siue in confessione, siue extra, vel post, & immedie siue in confessionario, seu loco confessionis deputato, siue alibi simul ans audire confessiones, & poenitentem sollicitans, aut cum eo inhoneste tractans, veniebat puniendus.

7. Quarto in decreto Pij IV. & Clementis VIII. nulla obligatio praeter eam, quae iure naturae inest, imponebatur poenitenti confessarium denunciandi. At in decreto Gregorij praepositum poenitentes teneri Confessarium sic sollicitantem denunciare

PUNCTUM II.

An Sacerdos feminam, vel virum ad nefandum congressum inducens, vel ad alios actus inhonestos, denunciandus sit Inquisitoribus.

- 1 Stante Bulla Gregorij clarum est esse denunciandum.
- 2 At attenda Bulla Pij IV. & Clementis VIII. aliqui censent non esse denunciandum.
- 3 Contrarium tenendum est.

NON loquor de obligatione naturali cuiuslibet fidei iusta denunciandi delinquentem, qui per correctionem fraternam non emendatur. Nam haec obligatio per regulas generales correctionis, & denuntiationis metienda est. Loquor, inquam, de obligatione denunciandi orta ex Bullis Pontificis, & ex edicto inquisitorum, cui excommunicatio est annexa. De hac igitur obligatione dicendum est in illis partibus, in quibus Bulla Gregorij recepta est, sacerdotem sollicitantem virum ad inhonestos actus denunciandum esse. Nam Gregorius non de feminis sollicitantibus loquutus est, sed de quocunque penitente: Ait enim, *Omnes, & singuli sacerdotes, qui personam, quacunque illa sint, ad inhonestam sollicitare, &c.* vbi noranter apposit, *personas, quacunque illa sint*, ut intelligeretur non solum feminas, sed viros comprehendere.

Difficultas autem est, an ex Bulla Pij IV. & Clementis VIII. Inquisitores Hispaniarum ius habeant cognoscendi de sollicitante viros in confessione, ad ipsosque sic sollicitos deferri debeat: Ratio dubitandi esse videtur, quia Pius IV. & Clemens VIII. solum de sollicitante feminas in suis decretis loquuti sunt, ut ex verbis supra relatis constat. Ergo non debet tale decretum extendi ad sollicitationem virorum. Nam licet hoc decretum videatur sacramento Penitentiae favorabile: at sacerdotibus est onerosum, cum illos tribunali inquisitionis puniendos subdat, cuius poenitentia ob infamiam, quam secum trahit, maxime grauis censetur. Et etiam locorum ordinarius odiosum, cum delinquentes à sua iurisdictione excludat, & Inquisitoribus puniendos tradat. Ergo non est ultra proprietatem verborum extendendum: privilegium namque derogans iuri alterius questio non extendendum est, sed potius limitandum *cap. ex tuarum de autoritate, & vbi palli, & cap. licet in corrigendis, de offic. ordinarj, l. 2. §. merito, & §. si quis, ff. ne quid in loco publico.* Unde in vniuersum praesumitur non esse mentem Principis ius tertij laedere. *l. nec, C. de emancipat. liberorum.* Ergo cum per huiusmodi privilegium Inquisitoribus concessum ordinarij laedantur in sua iurisdictione, non debet tale privilegium extendi. Et confirmatur: Si Inquisitores Hispaniarum potestate de sollicitantibus viros fecerit & feminas possunt cognoscere, quare in edictis solum de sollicitantibus feminas loquutus? Bene enim possent per verba generalia edicta promulgare, dicentes denunciandos esse sacerdotes, qui penitentes in confessione sollicitauerint, & sic tradit Fagundes de praecipis Ecclesiae, 2. p. lib. 4. c. 3. n. 31. post medium.

Nihilominus pro certo tenendum est Inquisitores Hispaniarum, ex vi supra dicti brevis Pij IV. & Clementis VIII. cognoscere posse de sollicitante feminas, & viros ad turpes actus tenerique ex mandato inquisitionis sic sollicitos denunciare sollicitantes ita Quaranta verbo *ordo, & verbo Confessor, in fine.* Ludou. Lopez 1. part. instructori c. 35. vers. at hic iam in fine Salzedo in pract. c. 82. vers. deponantur. Graffius 1. tom. consil. consil. 1. de cognat. spirit. in fine, à n. 45. Manuel Rodriguez tom. 1. regul. q. 50. art. 1. in fine, & rom. 2. q. 27. art. 3. Cortolan. de cast. reservatis p. 1. sect. 4. à n. 22. fol. 236. Acunea de Confessore sollicitante, quaest. 6. à n. 6. & affirmat idem iudicasse Suarez consultum, Ioan. Sanchez disp. 11. sect. 11. n. 12.

Ratio praecipua conclusionis est, quia finis praecipuus constitutionum in fauorem est sacramento Penitentiae, ut scilicet purius, & honestius, & maiori cum fructu animarum tractetur, ut constat ex decretis supra allegatis, quibus abusus sacramento Penitentiae, & illius iniuria per sacerdotes sollicitantes facta coerceri procuratur. Quando autem alicuius constitutionis finis praecipuus favorabilis est, etiam si alterius poenam, & grauiorem redderet, extendenda est constitutio, & non limitanda, praecipue quando odium à fauore distingui nequit, ut in praesenti contingit, in quo non potest distingui fauor factus sacramento Penitentiae, ut Inquisitores de sacerdotibus sollicitantibus viros in confessione cognoscant, quin in grauiorem, & poenam sollicitantis redderet, & diminutionem iurisdictionis ordinarij concessit hanc doctrinam optime probat Thomas Sanchez, lib. 1. de matrim. disp. 1. n. 4. ex glossa in c. si propter, de rescriptis, in c. verbo primi anni. vbi illam constitutionem referentem fructus vacaturae Episcopo mortuo appellat favorabilem, quia principiter edita est in fauorem Episcopi, ut debita persoluat, quamuis in eorum damnum, quibus obuenire debebat, redderet, & tenet ibi Dominicus. n. 9. & Francus n. 9. Couarr. 1. var. c. 11. num. 5. Mandosius reg. 10. de annali, q. 3. n. 7. Flaminio, de resignat. l. 4. no-

DE
S
T
R
O
A
L
A
T
O
M.

triae, & insuper mandatur omnibus Confessariis, ut eos de tali obligatione moneant.

Quinto in Bulla Pij IV. & in decreto Clementis, solum committitur cognitio huius delicti Inquisitori generali Hispaniarum, & ab eo deputatis. At in decreto Gregorij omnibus Inquisitoribus totius orbis Christiani, & locorum ordinariis, quilibet datur facultas cognoscendi.

Hinc orta est difficultas, an Bulla Gregorij Hispaniarum sacerdotibus liget, tum quia in Hispaniis non est publicata, tum quia non videtur recepta?

Et quidem non esse in Hispania publicatam, in causa esse non potest, quominus obliget. Sufficit enim Romae publicatam esse, ut post lex mentis Hispanos liget, iuxta dicta in materia de legibus. Quod vero ab Inquisitoribus Hispaniis recepta non sit, mihi maxime probatur: ita enim mihi reuoluit Doctores. Hieronymus Vincenzi Inquisitor Caesar Augustanus, vir pius, & doctus, & atheniensis inquisitionis satis versatus. Cum enim in Bulla Gregorij Inquisitores locorum ordinarij aequales fiant, nolunt hanc Bullam recipere, quae illis in hac parte derogat iurisdictioni concessa Pio IV. & Clemente VIII. ut ipsi soli de hoc crimine cognoscant. Item si haec Bulla esset in Hispania recepta, in edictis, quae ab Inquisitore generali in quolibet tribunali quotannis leguntur, illius notitia daretur, praecipue apponeretur clausula, *qui intelligerent sacerdotes simulatos audire confessiones, & de penitentes sollicitantes puniendos esse.* Deinde haec Bulla Gregorij parum, vel nihil iurisdictionem inquisitorum extendebat: nam iam ipsi Hispaniarum Inquisitores à paritate rationis iurisdictionem sibi concessam à Pio IV. contra sollicitantes feminas, etiam ad viros sollicitatos extendebant, ut dicimus, & ex alia parte eorum iurisdictione limitatur, quatenus ordinarij locorum committitur aequè, ac illis. Ergo non est mirum, si renuant illam recipere. Denique non leuis est difficultas, qua ratione sacerdotes simulans audire confessiones, & penitentem sollicitans, debeat à penitente denunciari? Nam vel penitens simulationi illius cooperatur, vel non? Si focus est simulationis, nullo modo obligari potest denunciare sacerdotem, qui obligaretur denunciare seipsum: quod si ipse penitens simulationi non cooperatur, sed Sacerdos fingens se paratam confessionem audire, penitentem bona fide accedentem sollicitat, iam hic Sacerdos in confessione, seu proxime ad illam censetur sollicitare, de quo callo Hispaniarum Inquisitores cognoscunt, & penitentes obligati sunt denunciare Confessarium sic sollicitantem.

Inquisitores autem Hispaniarum pro executione iurisdictionis à Pio IV. & Clemente VIII. sibi concessae quotannis edicta euulgant, in quibus sub excommunicationis poena ipso facto incurrendae, mandatur cuiuslibet scienti tale crimen, ut ad inquisitionis tribunal deferat, ibi: *Si fabricis, & auiis oido dezir, qui aliquid Confessor, & Confessores clericos, & religiosos, de qualiquier estado, & conditione que sean en el ato de la confesio, & proximate à ella ayen sollicitado à sus hyos de confesio, prouocando las con echos, & palabras para octor torpes, y deshonestos; & inferus circa finem edicti dicitur: So pena de excomunion mayor lata sententia trina canonica monit one preuilla, mandamos à todos, y qualesquier de vos, que si supierdes, & vvierdes echo, visto, & oido dezir que alguna persona aya echo, dicho, tenido, & afirmado alguna cosa de las arriba declaradas, & otra qualquiera que sea contra nuestra santa fee catholica, y lo que tiene, predica, y ensena nuestra santa madre Iglesia de Roma, asi de viuos presentes & ausentes, como de difuntos, sin comunicarlo con persona alguna (por que assi conuenie) uengais, y parecais ante nos personalmente, & ante nuestro comisario à dezirlo, y manifestarlo, dentro de seys dias primeros siguientes despues que esta nuestra carta fuere leyda, y publicada, & como della supierdes en qualquier manera. Insuper mandatur Confessariis, ne penitentes sic obligatos denunciare absoluant à peccatis, quin prius denuntiationem faciant, ibi, *Mandamos, & prohibimos so la dicha pena à todos, y qualesquier Confessores, clericos, & religiosos, que no absueluan à persona alguna, que corra de lo dicho echo culpada, & no vbiere dicho, y manifestado en el nuestro Oficio, lo que dello supiere, & vbiere oyo dezir, antes de la primera ante nos, &c.**

Ex quo decreto satis colligitur, quam stricta obligatio sit in penitente Confessariis sic sollicitantem denunciandi, & quam efficaciter Ecclesia intendat huic crimini remedium adhibere. Est enim hoc crimen nimis execrandum contra sacramentum reuerentiam, cuiusque institutionem, Sacramentum namque institutum est in remedium, & medicinam peccatorum, reconciliationem cum Deo, & reparationem gratiae deperdere. Quid igitur iniquius loco medicinae venenum propinat, & loco reconciliationis nouam iniuriam inferre, & loco gratiae reparandae nouam occasionem perditionis accumulare? Quae omnia optime appropiat Pius IV. Clemens VIII. & Gregor. XV. in suis decretis.